

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy óra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városháza
szemben.

Hirdetések a legmérték-
sebbebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

A magyar állam pénzügyi függetlensége.

Budapest, július 18.

Az a nagyszerű politikai és pénzügyi győzelem, melyet a magyar állam tényleges gazdasági függetlenségében, éppen a monarchia dualisztikus szervezetén belül elfoglalt állam önállósága alapján ujjal kivívott, és pedig, egy 3 %-os állami értékpapiros kibocsátása által oly magas árfolyamon, minőt eddig Ausztria nem volt képes elérni, — ez a fényes győzelem kétségtelen bizonyítéka pénzügyi függetlenségünk tökéletes voltának. A magyar állam egészséges szabadelvű politikája és a monarchiában az arany érték behozatalának reformja által tényleg emelte az egész monarchia pénzügyi erejét.

Állami pénzügyeink haladása legvilágosabban kitűnik, ha a múlt, pl. 1868.—1872. évi viszonyokat összehasonlítjuk a jelen jobb viszonyaival.

Különösen tanulságos az időközben konventált magyar papíráradék, árfolyamainak mozgása; tanulságos ez az aranyáradéknál is. 1881-óta a magyar papíráradék, melyből összesen 245 millió forint van forgalomban, körülbelül 27 %-kal emelkedett s már azon felül is állt.

1881. óta papíráradék nyolczszor lett kibocsátva, összesen 152 millió frt. névértékben, mely összeg részint az államháztartás fedezésére, részint vasutépítésre, részint vasuti részvények és elsőbbségi kötvények becserélésére fordítottatott.

Az összehasonlítás ez utóbbival igen tanulságos. A 6 %-os aranyáradékból 1876. és 1877. években 71.9 millió frt került piacra 91.1 frt áron. A két perccenttel magasabb kamatot hajtó papiros akkor, midőn a börzére zavaró tényező nem hatott, 1.3 frt-tal olcsóbban kelt, mint 1885-ben a 4 %-os aranyáradék még olcsóbban kelt, így 147 millió csak 84.57 frt-jával és 148.3 millió 83—86 frt-jával, olcsóbban, mint a 152 millió papíráradék átlagban.

Mikor azonban a pénzügyi viszonyai 1880-ban javultak, emelkedtek a 6 %-os, később alpari visszafizetett magyar járadékok árai is. E czimletek 5 millió ft. utolsó része is azonban csak 100.50 ft.-on adatott el. Az 1869. év körüli szomorú időkben, mikor a magyar állam csak nagy-nehezen tudott hitelre szert tenni, a magyar magánhitellel sem álltunk jobban. Ma, mikor a magyar záloglevelek párin felül kelnek, senki sem gondol azokra az időkre, mikor a magyar földhitelintézet 5 1/2 százalékos zálogleveleit, a ma-

gyar pénzügyi legjobb papirosát, 80 %-on alig lehetett elhelyezni. Azóta a magyar 4 %-os koronajáradék meghaladta a párikurzust és az első 3 %-os állampapíros 87 %-on a legnagyobb angol tőkepenzesek annyira vásárolják, hogy a legrövidebb idő alatt a magyar állampapírok 90—95 közt fognak mozogni.

Tessék ez egyszerű számokat összehasonlítani a magyar állami értékpapírosok és záloglevelek árfolyamaival, amint azok az európai tőzsdék árjegyzéseiben szerepelnek, annyival inkább, minthogy a bécsi, londoni, berlini, párizsi árjegyzések oly okmányok, melyekre senki sem foghatja rá a politikai befolyásolástól való függést.

Ezek a pénzügyi eredmények természetesen következményei annak az egészséges, reformáló és szabadelvű politikának, melyet báró Bánffy miniszteruma nemcsak folytat, hanem konsztidált is.

Magyarországon azelőtt az a szokás uralkodott, hogy bármi néven nevezendő befektetésre volt szükség, az illető érdekeltek folyton az államot ostromolták követeléseikkel. Mindig azt követték, hogy magukban véve törvényes, jogos és haszonhajtó beruházásaik állampénzből fedeztessenek. A magán tőke kezdése, az érdekeltek, a községek, vidéki testületek társulása még mintegy 10 év előtt is meglehetősen tétlen volt Magyarországon. Évek sora óta a gazdasági munka eme korábbi egészségtelen megosztását egy okos rendszer váltotta fel, a minő körül-belül hasonló módon csak hogy persze nagyobb terjedelemben Angliában és Németországban létezik.

A kormány évek óta a parlamenti többségösszeállításában is elégerős, hogy minden oly követelésre, mely állami pénzeket akar igénybe venni oly szükségletek kielégítésére, melyeknek fedezése nem állami feladat hanem az érdekeltek kötelessége. — érthető és hallható nem-et mondjon.

— Belföldi hírek. (A közös számszék új elnöke.) Plener dr. volt osztrák pénzügyminiszter kinevezetése a közös számszék elnökévé már megtörtént, és a legközelebbi napok egyikén már hivatalosan is közzé fog tétetni. — (Uj főispán.) A király Sándor László kamarást, Maros-Torda vármegye alispánját, Nagy-Küküllő vármegye főispánjává nevezte ki. Sándor László még egészen fiatal ember. — (A házassági perekre) nézve a lapok azt a hírt hozták, hogy a szentszéket egyházi hatóságok arra utasították, hogy összes ily pereket október 1-éig fejezzék be, hogy ne legyen mit átadni a világi törvényszékeknek. Az igazságügyminiszter rendelete szerint azok a perek átteendők. Mint a B. H. értesül, hogy a szentszékekhez a püspököktől semmi ilyen utasítás nem ment s egyáltalán

semminő rendelet ebben az ügyben kinem adatott — (A vaskapu-kölcsön aláírása.) A vaskapu-kölcsön aláírása oly eredményt mutat föl, mely minden várakozást felülmul. A 45 millió aranykoronát körülbelül hetvenszer túljegyezték. Az összes eddig ismert jegyzések összege három milliárd koronára, vagyis mástól milliárd orsztr. értékű forintra rug. —

— Külföldi hírek. (Bolgár küldöttség a czár előtt.) A koszorut vivő bolgár küldöttség vezetőjét Klement metropolitát. Miklós czárnak bemutatották. A orosz távirati iroda ehez azt a megjegyzést fűzi, hogy csak egyszerű bemutatásról és nem kihallgatásról van szó. A kihallgatás után Klement metropolita részt vett a Sergius zárdában rendezett ünnepélyen és az orosz főpapság egyes tagjai és a havrari püspök társaságában megebedelt. — (A romániai fiatalság és a Janku szobor.) Bécsben tartózkodó erdélyi oláh tanuló ifjuság fölhívást küldött a romániai egyetemek fiatalságához, hogy indítsanak gyűjtést Jankuszobrára. Ez a fölhívás azonban eredménytelen maradt. — (Svéd és Norvégország új követe.) Stockhomból táviratilag közlik hogy a király Levenhaupt követségi tanácsost Svéd- és Norvégország követévé nevezte ki Ausztria és Magyarország részére. — (Olasz nemzeti ünnep.) Az olasz szenátus tártalyta azt a törvényjavaslatot mely szeptember 20-át polgári ünnepnapnak nyilvánítja. A javaslat fölött hosszabb vita támadt melynek folyamán Negri szenátor napirendet indítványozott, mely a törvényjavaslatot fölöslegesnek és inopportunusznak mondja. A szenatus azonban a javaslatot elfogadta.

Sztambulov halála.

július 19.

A kelet legnagyobb államférfia, Bulgária felszabadítója, az erős, törhetetlen férfiú tegnap reggel fél négy órakor elköltözött az élők sorából. Ledőlt az a védsáncz, a mely utját állotta az oroszok benyomulásának Bulgáriába, kialudt azoknak az Argus-szemeknek világa, a melyek legjobban őrködtek Bulgária jelene és jövője felett. A meggyilkolt miniszterek özvegyeinek száma megint szaporodott egygyel Bulgáriában.

A bolgár nép és a külföldi sajtó Ferdinánd fejedelmet és a kormányt védolja a merényletért. A fejedelem és a kormány örültségnek deklarálja ezt a vádat. Félnek az orosz czár felháborodásától és maga a czár is odanyilatkozik, hogy ilyen véres incidens után nem fogadhatja a bolgár küldöttséget. Mégis a bolgár küldöttséget és az alig fél év előtt börtönéből kibocsátott Klement metropolitát Peterhofbnn bemutatják a czárnak, tiszteletökre a hatalmas Pobjedonoszczev, a pánszláv és orthodox eszmék előharczósa ebédet ad, a melyen poharat emelnek az orosz-bolgár barátságra. Klemens metropolita vezekelve ismeri be, hogy mily sokat vétett Bulgária a szent atyaska ellen.

Ime, egész sora az ellenmondásoknak, a bonyodalomoknak, a rejtelmességeknek, a titokzatosságoknak.

S míg a jó lement meghódol az orosz eszme előtt, addig otthon Szófiában kidől a szabad Bulgária egyetlen védője. A kormány lázadástól tart, ostromállapot alá helyezi Szófiát, sőt az egész országot.

Történelmünk mindez azért, hogy fenntartsák a közbiztonságot. De a bolgár nép másképp fogja fel a dolgot. Az ő szemében nem zsarnok volt Sztambulov, hanem szabadsághős. Ő azt hiszi, hogy Sztambulov barátait akarják elzárni előle. A bolgárok tömegesen tódulnak a fővárosba. Minden érkező új vonat óriási tömegeket hoz az ország minden vidékéről, különösen Kelet-Ruméliából, a mely nem felede meg el, hogy Sztambulov volt az, a ki őt a török járom alól felszabadította.

...S ez a roppant embertömeg nem tűnteti, hanem temetni jött

Bulgária eltemeti második nagy emberét.

Battenberg Sándor után Sztambulov Istvánt.

A haldokló végperceiről következőket írják:

Sztambulov felesége és a család számos barátja a betegágy mellett töltötte az éjszakát. Halotti csend uralkodott a szobában, a melyet a félhomály még kísértetiesebbé tett. Csak néha-néha zavarta meg a teljes csendet egy-egy hang: a mikor Sztambulovné már nem tudta visszatartani a kitörő zokogását.

A beteg percéről-percpre gyengült. Eszméletlen állapotban néha beszélni akart, de nem tudott, csak ajka rezgése árulta el, hogy a beteg szólni akar.

A palota portásánál egész éjjel kérdézködtek Sztambulov állapota után, a diplomáciai ügyvivők is megjelentek időről-időre a lakáson.

Három óra felé reggel beállott a teljes agonia és megkezdődött a halálküzdelem. Három óra 35 perckor kilehelte lelkét.

A családtagok és a környezet szivszagató zokogásba tört ki.

Felesége ráborult a megcsónkitott te temre és őrjöngő fájdalmában nem akartától elválni.

Meghalt! Megölték! Meggyilkolták! kiáltozta a szerencsétlen asszony.

A körülállók megrendülve nézték ezt a jelenetet.

A politikust, a kit egész Bulgária sirat, itt felesége szerető könnyei áztatták.

Sztambulov házára hajnalban kitűzték a gyászlobogót, számos más házon is lengeti a nyári szél a fekete zászlót, mely Bulgária legnagyobb fiát gyászolja.

Ferdinad fejedelem tegnap délelőtt kapta meg az első táviratot Sztambulov haláláról. Daczára annak a konoksnak, a melylyel Sztambulov családja a fejedelem részvétnyilatkozatait visszautasította, a fejedelem táviratozott volt Sztambulovnének, melyben a merényletről a legnagyobb megbotránkozásal szól a Sztambulov halála felett — a ki a bolgár hazának megbecsülhetlen szolgálatokat tett — mély fájdalmát fejezi ki. Kívánja, hogy az özvegy fájdalmát az ő részvéte és a történelem igazságszolgáltatása enyhítse. A fejedelem a temetésen aligha vesz részt, bár ebben a kérdésben még nem döntött. Annyi bizonyos, hogy a fejedelem és felesége megfelelő módon képviseltetik magukat a temetésen.

A bolgár és macedón események forrongásba hozták egész Szerbia lakosságát. A határmenti lakosság a legnagyobb nyugtalan-ságban van, mert egyes izgatók azt hiszik, hogy Bulgáriában kitört a forradalom és hogy Szerbia hadat üzent Bulgáriának és Törökországnak.

A király elnöklése alatt minisztertanács volt tegnap, melyen elhatározták, hogy az első és másodikéves tartalékosokat sürgősen behívják. Nisből, Alekszavác és Kragujevácból katonaságot küldtek a bolgár és török határra.

A király és kormány a legnagyobb zavarában van, mert az államkasszában kevés a pénz a kezdetleges mozgósításokra is. A szkupstinában alighanem elvetik a kölcsönre vonatkozó javaslatokat.

A Svoboda felsorolja mindazokat a szabálytalanságokat, melyek a hatóságok részéről a Sztambulov ellen elkövetett merénylet alkalmával történtek és ezekkel igazoltnak látja, hogy a merényletet legalább is hallgatólággal eltűrték.

A lap kijelenti, hogy a vizsgálóbíró Sztambulov házában kijelentette, hogy az egyik merénylő sebesült állapotban fogva tartatik. Petkov kívánságára, hogy ezt az

embert vele szembesítsék, a vizsgálóbíró több ártatlan embert mind Sztambulov politikai barátait vezetette elő. Ezután a vizsgálóbíró azt mondta, hogy van még egy ember a kit Petkov bizonyára óhajtana látni, de nem látott. A vizsgálóbíróhoz egy látszólag jó magatartású ur jött bejelenteni, hogy a merénylet előtti napon egy ember nyergeletlen lovon ellovagolva az ő raktára mellett, ezt kiáltotta:

— *Három nap alatt Sztambulov fejé le hull!*

Azután azt mondja a Svoboda, hogy Tufekcsievet is, akiben a merénylet erkölcsi tettését látja, kevéssel a merénylet előtt látták a tett színhelyén. Köpenye alatt olyan sárga hosszú tárgyat vitt, a melyet később a merénylet színhelyén találtak. Ezzel szemben szem előtt kell tartani, hogy a vizsgálóbíró kiderítette, hogy Tufekcsiev este 6 órától negyed 10 óráig nem távozott a macedón klubból, továbbá hogy abban az időben mikor a vizsgálóbíró fentidézett kijelentését állítólag tette, sekisem hihette egy pillanatra sem, hogy a merénylet egyik tettese el van fogva és hogy a vizsgálóbíró e nyilatkozata nyilván Sztambulov sebesült szolgálójára vonatkozhatott, a ki tudvalevőleg fogságban volt. Kuncsó Todoroff Sztambulov szolgálója, ki szintén megsebesült és a kórházba vitetett ott meghalt sebeiben. A merényletnek tehát két áldozata van.

Egy éjjel érkezett távirat azt a már sokszor felmerült hírt ujítja meg, hogy *Ferdinánd lefogt mondani a trónról*, fia Boris herceg javára. A fejedelem azt hiszik, nem is fog már visszatérni Szófiába.

Váljunk el!

Igen kedves történetke, mely egészen úgy indul, mint Cyprienne története Sardou híres vígjátékában.

A házaspár, alig hogy elmúltak a mézes-hetek, hirtelenül hidegülni kezdett egymás iránt és távol kezdett élni egymástól s nemrégiben elhatározták, hogy — kölcsönös gyűlölet alapján — hivatalosan is elváljanak egymástól.

A bíróság kitűzte a terminust. A férj erre a feleségéhez utazott. Az udvarias feleség a vasuti állomáson várta s miden most

A „Debreczeni Ellenör“ tárczája.

Az Alpesek alatt.

A noricumai Alpok északkelti nyelvnyai között terül el a bájos *Mattig* völgye. Itt időzőm jelenleg, — a római Bavaria emlékein járok, lábaim alatt évezredes mult reliquiái fekszenek, szemem előtt a földművelés és ipar gazdag gyümölcsei tűnnek föl, felettem a kék égboltozatról áldást adó nap hirt s sugarait, melyeknek perzselő hőségét kellemesen enyhítik a havas hegyekről fujdogáló hűvös szellők.

Alig öt percnyi távolságra illatos fenyőerdő borítja a hegyet, a fák lombjai rejtelmesen susognak s közöttük járva gyermekkorom meséi ujulnak föl emlékezetemben, amelyek az erdei manókról és gnomokról szóltak. — De eszemben jutnak a germán nép ősei, vallásos tradíciói, a régi druidahagyományok. Lelki szememmel látni vélem a hegyi oltárokról felkavargó áldozati füstoszlopokat, s elmerülök azokba a titkos mysteriumokba, melyekről a római írók, mint *Caesar*, *Tacitus*, *Plinius* is említést tesznek.

Merengésemből a fekete rigó hangos füttyje riaszt fel. Az erdei uton piros számócák mosolyognak izletes fekete boroonya (*Schwarzbeeren*) kínálgatja gyümölcsét. Nem is hiába kínálgatja. Egész napon át csoportosan szedik a gyerekek.

Egy hegytetőről, hová gyskorta felmegyek zártalan kilátás nyílik. Észak felé az *Inn* balpartján húzódó közepmagasságu hegyek látszanak. Az *Inn* már ott szeles medrében Bajorország és Ausztria határán rohan a Dunába vizének bőségével szinte a királyi folyamot is felülmúlja. Jól kilehet venni a partjaira épült határvárosokat, az osztrák *Braunau* égbenyuló magas tornyával s a vele szemben épült bajor *Simbachot*. Nyugat felé az erdős *Hausruck* terül el 400 méternél magasabba nem emelkedő csucsával. E vidék volt egykor évtizedeken át a parasztlázadás főfészke. Ma csendes, nyugodt; erdős hegyeinek egy némelyikén a babonás vallásosság ütött tanyát. Ide látszik épeu a fészkes ausztriai nép babonás áhitatából országra szózó bucsujáró helylyé fejlődött *Schmoln*. A Magyarországon is ismeretes *Mária* megjelenéseknek köszöni létezését. A mult század végén még csak egy fakápolna állott a hegy tetején, ma díszes templom nagy kolostor, iskola és mindeféle épület, a mi bucsujárók kényelmére szolgálhat. Temploma és kolostora messze mutatja az utat az oda-seregülő bucsu-oknak.

Általán Felső-Ausztria népe (vagy 20 ezer prot. kivételével mind katolikus) egész a fanatizmusig vallásos; a templomot szereti gyagorolja; hétköznapokon is sokan járak reggeli misére. Templomaikra büszkék, de lehetnek is, azok valóban szépek s nem egy közülök régiségénél és művészi kiviteléne fogva az építészetnek igazi remeke,

Látó hegyemtől délre a legfestőbb panoráma mutatkozik. A világhírű *Salzkammergut* óriási bércei emelkednek ég felé s örök hó és jégborította csucsainak jórésze egymástól tűnik a szembe. A 998 méter magas *Höllén*, a *Traun* és *Alter* tavak között, hata mögött az 1552 m. magas, hótól fehérülő *Dachstein*. Nyugat felé a kettős 958 m. *Schaffberg* a *Mondsee* alatt. Olyább a sazburgi *Gais*, *Unterberg* és *Staufen* közel 1000 méter magasra emelvegől hegyes fejeket. — Utóbbi már Bajorországban van. Az egész déli oldal áthághatlan hegykerítésnek látszik.

Nyugat felé, meddig a szem lát, apró halmok, a halmokon zöldelő és sárguló vetések, itt-ott egyes fenyőerdők mutatkoznak, melyek közül, mellől és mögül sugar tornyok törnek az ég felé. — Ez a halmos vidék a messze futó *Salzach* határfolyón túl belevé az a bajor feusikva. — Egy helyt kissé magasabbra nyulnak a *Weilhar* hegység ormái, melyekbe beékelve iramodik a sebes *Salzach*, alig hagyva helyet a híres bajor városnak, *Burghausennek*. Itt van az angol kisasszonyok duz gazdag anyaintézete, melybe az egész vidék intelligentiája hordja nevelni leányait. Régi várát még a rómaiak építették, később 788-tól 1072-ig királyi udvar volt ott.

A *Mattig* völgye több kisebb 2—3 ezer lakossal bíró várost és számos apró helységet ölel át. Némely község nem áll több föl, mint a templomból, plébániából, iskolától

az engesztelhetlenül gyűlölködő férj élénken tudakozódott hogyléte felől, meghívta magához reggelire, hol kitűnő reggeli mellett az órák csak úgy repültek s majdnem dél lett, pedig 11 és fél órakor voltak beidézve a bíróság elé.

A férj fájó szívvel kocizott még egyet, azután kocsiba ültek, megjelentek a bíróságnál és személyesen kijelentették, hogy kölcsönösen gyűlölik egymást.

A békéltető kísérletek alatt hasonló eredményvel és előzékenységgel viseltettek egymás iránt. — Végre a törvényszék ki-mondotta a válást s az egyetlen gyermeket az anyának ítélte oda.

Az nap aztán együtt töltötték a délutánt. A volt férj viszonzni akarta volt felesége udvariasságát s egy fogadóban gazdag vacsorát rendelt. A pezsgőnél nagyon figyelmes akart lenni az elvált hitvestárs iránt úgy, hogy ez végre is figyelmeztetni volt kénytelen: Sajnálom, barátom, de ön elfelejté hogy már nem vagyunk házasok.

Fájó szívvel vettek búcsút egymástól.

Azonban a dolognak még nincs vége. A fiatal nő megengedte, hogy minél gyakrabban meglátogathassa. „közös” gyermeküket. A mit ő nagyon gyakran is megtesz, úgy, hogy a rokonok nem győznek azon eléggé csudálkozni, hogy most többet van az elvált férj neijénél mint akkor, midőn még hű felesége volt.

Sőt most este is igen gyakran együtt mennek a vendéglőbe, a honnét a férfi hazakíséri s a kapunál udvariasan búcsút vesz a hölgytől és másnap reggel meg rózsacsokorral kedveskedik neki.

Vegyes hírek.

* Azok a haszontalan magyarok. Payer Mihály szentmargittai plébános, pápai lovag, a múlt vasárnapi templomi beszédében az egyházpolitikai reformokról úgy nyilatkozott, hogy azok a haszontalan magyarok ott fenn Budapesten, a katolikus vallást meg akarják semmisíteni és ezeket a törvényeket krejátlanul épen Mária-ünnepén csapták a aatholikus szemébe. Minden jó katolikus — ugymond — lázadjon fel oly törvényhozás ellen, mely a néptől a hitét akarja elrabolni. A liberálisokat ártalmatlanná fogjuk tenni. Mint beszélük, az ügyészség izgatás miatt vádat fog emelni Payer ellen.

vendéglőből s leggyakrabban még egy kovács műhelyből.

Körülötte azonban mindentelé rendezett majorságok fekszenek, a nagyobbak város-szerűleg négyszegletre építve, köből, cserép, vagy faszindelylyel fedve és villámhárítóval ellátva.

Mert a zivatar e hegyek között borzasztó s egymást érik a villámcsapások.

A városok csinosak, szorosan egymához ragasztott 2—3 emeletes épületekből állanak. Sok ház még az ó-német stílusnak egy-egy megbámulni való példánya. Az udvarok szűkek, kicsinyek s arra az itt lakók nem is nagy gondot fordítanak. Kert alig van. — Igaz, hogy a legtöbb város közvetlen a hegy alatt fekszik s tér sincs kert kikerekítésére. Községtatereknek azonban a legkisebb helyeket is elfoglalják. A mulatókterek száma is temérdek. Általán feltűnő itt a sok vendéglő, majdnem minden harmadik ház az. Vasárnaponként beözönlenek a városokba a majorságok parasztjai s elborítják a vendéglőket bőséges sört elfogyasztván. — Ezeket a sokféle ünnepélyek adják, a vendéglők jövedelmét. — Mert a német igaz, hogy nem szeret magyar módra vendégeskedni s különösen magánházaknál fűlős számmal traktálózni, de a közös mulatástól nem irtózik, s léleményes a különböző ünnepélyek kitalálásában és megtartásában. Nincs vasárnap, hogy a közelfekvő egyik vagy másik város-

* Lókötő méltóságos ur. A bihar-megyei közéletben kiváló szerepet játszó családok egyikének elzüllött fiatal tagját, Beóthy Bélát, csendőrök fogták el a begécsi puztán, a honnan Nagyváradra szállították. — A máskülönbön nagytehetségű ifju, a kit a diplomácia pályára szántak lassan-lassan züllésnek indult s a n.-váradai káptalan gazdaságában mint dijnok kapott legutóbb állást. De csak rövid ideig dolgozott. Az ispánnak négy darab nadrágját ellopta és tovább állt. Bujdosó utjában a béres leányoktól házassági ígérettel pénzt csalt ki, majd pedig a béreseket csalta meg pár forint erejéig. Néhány nappal ezelőtt Kisjenőre utazott s egyenesen a főerdészhez szállt, akiről tudta, hogy előző napon Budapestre utazott. A feleségének azt mondta, hogy sürgős utasításra azonnal hivatalvizsgálatot akar tartani. A megremült asszony csak nagy nehezen tudta rábírni, hogy várjon e-tig, amikor valószínűleg már hazajön a férje. A szélhamos erre lekasztott egy értékes fegyvert a falról, melyet a főerdész régebben gróf Zichy Jenőtől kapott ajándékba s azzal a kifogással, hogy vadászni megy, eltűnt a községből. — Csak másnak vették észre, hogy még más értékes dolog is hiányzik a szobából, így egy filigrán női aranyóra is. — A csendőrségnek azonnal jelentést tettek s a kiküldött csendőrök Össi körül akadtak nyomába. Mikor a méltóságos urfi a veszélyről értesült, az istállóba futott, a legjobb paripát kiválasztotta, arra fölugrott és elvágtatott, szörén ülve meg a lovat, mint a lókötők. A csendőrök üldözöbe vették s utána is löttek. Végre elfogták.

* Nagy betörés a főváros környékén. Csepelszigeten, a fővároshoz közel fekvő Csepel községben ismeretlen gonosztevők nagy betörést követtek el. Feltörték a községházát, ahol ép most igen nagy pénzüsszeg volt letéve. A rablók az irományokat szertelányták és néhány fontos okmányt elvittek. De elvitték a pénzküldeményt is mely ezekre rug. A rablók minden valószínűség szerint ismerősek lehetnek az ottani viszonyokkal.

* Medve által szétmarczangolt csendőr. Ökörmezőn tegapelőtt a Nyikora Sándor csendőrmester és Tamás Sándor csendőrből álló őrző a Kuk havasra ment cizirkálni. Egyszer csak egy medve tört elő és a csendőröket megtámadta. Ezek löttek és fegyverükkel védték magukat, mire borzasztó dulakodás támadt, melynek végén Nyikora őrmester teljesen összemarcangolva, leskalpi-

rozva holtan. Tamás csendőr súlyosan megsebesülve maradt a harc téren. A medve többszörösen meglöve, szuronyokkal átdöfve, kimult. Nyikora őrmestert ma temetik.

* Apró hírek. — (Katasztrófa egy bányában.) Petrozsényben, a salgótarjáni részv. társ. bányában ismét három bányász esett áldozatul a bányában kifejlett bányalégnak. A szerencsétlen bányászok dgyike hat gyermeket s egy szereucsetlen özvegyet hagyott hátra, a másik pedig tehetetlen öreg anyját hapyta kenyér nélkül. — (Agyonlőtt föld-birtokos.) Lugo-on ismeretlen tettes Borduz Péter földbirtokos ellen merényletet követett el. Az ablakon át rálött, mire Borduz szájban találva holtan rogyott össze. — (Rettenetes öngyilkosság.) Prágában Tippa József 50 éves házassaló rettenetes módon vetett véget életének. Dinamit töltényt tett ugyanis szájába e azt felrobbantotta. — (Konkurrál a császárral.) Fritze berlini écs mester egy telekesoportját 1 250,000 márkáért adta el Berlin városának. Nyilván jó üzletet köthetett mert örömeben megbizta Borohardt udvari szállítót, hogy egy kis társaság számára épen olyan ebédet készítsen, a milyen a holtenauai császári lakoma volt. Egy teríték ára 100 márkába került. — (Könyv Steiner püspökről.) Székesfejérvárott nagy érdeklődéssel várnak egy sajtó alatt lévő röpirattot, mely leleplezéseket fog tartalmazni Steiner püspök magánéletéből. A röpirat egy — székesfejérvári hírlapíró adja ki — (Uj pénzüintézet Szatmáron.) Szatmárt Szatmári Gazdaságt és Ipartank részv. társ. cég alatt 100.000 korona részvényitökével új pénzüintézet alakult, amelyyel a „Szatmári Gazdák és Iparosok szövetkezete egyesült.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, ó d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és

ban valami ünnepély ne volna, melyre messze vidékről tömegesen mennek.

Ime itt van az én tartózkodási helyem: Mauerkirchen. — Kis város, de ünnepély ünnepélyt ér benne. Ma egy hete a veteránusok ünnepe volt. Diadalkapuk s temérdek lobogó és koszoru a házakon. A veterán egyletek, számszerint mintegy 15, dobpergés és trombitazengés között járták be a várost. Valamennyi egy-egy kis katonazene volt. — Ma jul. 14-én erdőünnepély (Wald-Fest) van a közeli erdőben, a brazinai katonazenekar részvételével, tüzijátékkal s a jó Isten tudja még mivel. A vidék népe özőnlik. Szám nélküli bicyklista rohan, mert itt a bicykli nem sport többé, hanem közlekedési eszköz. Jövő vasárnap, a szomszéd város rendez nyári ünnepélyt. Augusztus elején lesz itt a bicyklisták ünnepe és versenye. Érdekesnek ígérkezik. — Ilyen alkalmakkor nyilatkozik a maga valójában a német kedélyesség.

A nép régi öltözetét és jellemvonásait lassanként levetkezi. A felső-ausztriai fiatal paraszt már gigerli számba megy, az ifju paraszt nő és leány is divatosan öitözködik. csak hagyományos fejkötőt (fekete selyemkendő hátul úgy kötve meg, hogy a bal-szárnya hosszan felgögg) tartja meg. Régi emberek ezüstgombos különböző színű mellényvel, rövid mentével, pantalonnal, csizmával és széleskarimájú kalappal még mutatják a égi német viseletet. Arczuk egészen csupasz, bajszuk és szakáluk borot-

vált. — Fel lehet ismerni arcukon a boiok nemzetségének ősi típusát. A Mattig-völgy lakói ugyanis a bajorokkal egyetértően a Caesar és Tacitus említette egyik germán népfajnak, a boiok utódainak vallják magukat, a kik lassanként elvegyültek a wangiönokkal, németekkel és tribócokkal, Ariovistus királynak eme vitéz harcossáival.

Erős dialektusban beszélnek. Most, mikor e sorokat írom, esteli 10 órát üt. Az éjjeli ör épen ablakom alatt kiáltja el saját-szerű énekléssel mondókáját:

Meine Herrn und Damen
Lass'ts Enk sag'n,
Der Hamma der hat Zehni g'schag'n;
Gelobt sei Jesus Christus
Und uns're liebe Frau!
Hat Zehni g'schlag'n.

Nekem édes hazám, szép szülőföldem emlékei tolnak agyamba. Feltűnik előttem kicsiny falum a megdalolt Rima partján; fülembé zug az esteli kürtszó, a Varga András bakter hangja:

Hallja-e ez háznak ura,
Tiz má' minálunk az óra.
Készüljön nyugodalomra,
Tiz má' minálunk az óra!

Érzem, hogy ez emlékek hatása alatt szívem ellágyul, szempilláim megnehezednek. Le kell nyugodnom. Jó éjszakát!

S. Szabó József.

ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a Keresk akadémia palotájában.

Zeneestély a „Bika“ kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő“ szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Sétahangverseny a „Margit“-fürdő vendégszobájában minden vasárnap délután 4 órákor a 39 gyalogezred zenekara.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Femunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Népkönyvtár az Árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órákor.

— **Személyi hírek.** *Degenfeld* József gróf főispán Budapestről ma hajnalban Debreczen keresztül Nagy Károlyba utazik, honnan hétfőn este érkezik vissza Debreczenbe. — *Tormay* Béla földmívelésügyi miniszteri tanácsos városunkban időzik. A gazdaszok évzáró vizsgáin, mint miniszteri kiküldött van jelen.

— **Figyelem.** A Gönczy-egyesület erdélyi tanulmányútja felől csak a lapokból értesült a „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“ s íme ma már megérkezett *Radnóti* Dezső főtitkár figyelmes levele, melyvel följajánlja a derék egyesületnek szives támogatását, mit csak köszönettel fogad a rendezőség, mely különben már a legtöbb megállapodási helyen közvetlenül kikérte a szükséges támogatást. Arra is megtette a rendezőség a kellő lépéseket, hogy messzemenő vasúti kedvezmény mellett még egy (vagy a szükséghez képest 2) vasúti kocsi állandóan a körutazó társaság rendelkezésére legyen. Így nem kellend átszállani, sem egy-egy városban nappali időzés esetén a máhakat ide-oda hurcolni. Már több nőutazótárs is jelentkezett és vidékről is történtek bejelentések. Ha az utazótársaság népes lesz, a rendezőség külön szolgát is szegődött, mi az utazás kényelmét nagyban előmozdítja. A lapunk szerdai számában közölt körutazási terv mindentelől tetszéssel találkozott és még rajta van a rendezőség több tanulság és élvezet biztosítására. Jelentkezéseket szöbellig vagy levél útján elfogad Kuti Zsilymond, központi bizottsági titkár (l. Nagy-utca 1685. sz. a.).

— **Sztrájkoló presbiterok.** A tegnap délutánra meghirdetett presbiteri közgyűlés nem volt megtartható. A gyerek-játékot üző presbiter urak elérték céljokat, de csak félig. A közgyűlés nem volt határozatképes; olyan kevesen gyűltek össze, a mi egyik presbiter lakásán tartott értekezlet megállapodásának az eredménye volt, — ahol kötelezték magokat, hogy nem mennek el a gyűlésre. Nevezetes ebben a furcsa értekezletben az is, hogy olyan presbiternek a lakásán tartották, a ki tudomásunk szerint eddig nem tartozott *Mitrovics* Gy. hivei közé és aki az ekklézsiának egyik szépen fizetett behivataltalnok. Céljuk a sztrájkoló presbitereknek nyilvánvaló. — Az esperes elrendelte a lelkészválasztásnak pályázat útján való megajjtását és a választást szeptember 8-dikára kitűzte. Az addig terjedő idő alatt leendő választási előmtézkedések törvényszerinti hatánapokhoz vannak kötve. — Így már a legközelebbi vásárnapon a presbiteriumnak ki kell hirdettetnie a választást, hogy a gyülekezet tájékoztatva legyen. Az esperesi rendelet végrehajtását, a választás kihirdetését akarták tehát vasárnap megakadályozni ezzel a furfangos fogással. Azonban csalódtak, valószínű, hogy csalódni

fognak számításukban. Mert az előkészítő közgyűlés már ma délután 4 órára folytatódólag közgyűlést hívott össze, amikor is a jelenlévők a számra való tekintet nélkül jogérvényesen határozhatnak.

— **A debreczeni kézügyesítő tanfolyam** hétfőn nyílik meg. *Orelt* Lajos orsz. tan. árvh. árvaatya, a tanfolyam vezetője tudatja, hogy mind azt, mely órákban, mind azt, mely helyiségben tartassék a tanfolyam, az érdekelteknél fogja bízni, minthogy esetleg észszerűnek fog mutatkozni, hogy korán reggel kezdjék a foglalkozást meg és hogy a tanfolyam helye az árvaház legyen, hová a vidéki tanítók szállni fognak. Jelentkezéseket még elfogad, úgy a kir. tanfelügyelőség, mint a tanfolyamvezető árvaatya.

— **Indóház és gépjavitó műhely építése.** A magyar államvasutak igazgatóságának nagyszabású tervei: vasúti gép- és kocsijavitó műhely, valamint új indóház építése Debreczenben, — immár a kivitel stádiumába jutottak. A debreczeni üzletvezetőség mind a két nagy építkezés engedélyezésére a mai napon beadta kérelmét a városi tanácshoz. — Az állomás kibővítése, a melyre — mint már több ízben megirtuk — kerek két millió frt van előirányozva, — a fűtőház telep előállításával kezdődik. — Egyelőre csupán erre kérnek építési engedélyt. Ez a telep körülbelül egy negyed részét képezi a jövőbeni óriási terjedelmű pályaudvarnak s azt a, most lapályos, gödrös területet foglalja el, amelyet északra a szoboszlai vaspálya, délről a Tégláskertbe vezető ut határolnak s a pályaudvar mostani nyugoti végétől egészen a derecskeléi vasut kiágazásáig terjed. Tíz vágány fut végig a telepen, melynek következő épületei lesznek: szénraktár, emeletes iroda és laképület, vizállomás és egy 33 méter széles és 60 méter hosszú fűtőház 18 mozdony befogadására. Egyidejűleg a debreczen—nánási vasut kiágazó vonalával párhuzamosan a *Vargakertben* egy csonka vágányt raknak le. A fűtőháztelep építését már az idén megkezdik és a jövő évben fejezik be. Sokkal nagyobb arányú építkezés engedélyezését kéri a másik folyamodvány, melyhez a vasúti gép- és kocsijavitó műhely két-két példányban gondosan rajzolt tervei vannak mellékelve több kilogrammnyi súlyban. Egyelőre a város által átengedett 70 holdnyi területnek mintegy két harmad-részt foglalják le építkezések számára.

Hogy milyen nagy Debreczenben szokatlan terjedelmű épületek fognak ott rövid idő múlva emelkedni ki a földből, mutatják a következő számok: a Pavillon kaszárnya mögött fekvő emeletes igazgatósági és lakó épület után következik a 59 méter hosszú étterem, mellette a portás tűzoltók háza; ezen túl egysorban, párhuzamosan az északkeleti vasúttal: a 115 méter hosszú anyagszertár, faraktárak és anyag fészerek következnek. Ezek előtt, a telep közepe táján fekszik a 104 méter hosszú kazán kovács műhely és ez előtt egymás mögött helyezik el a 75 méter széles, 100 méter hosszú mozdony szerelő műhelyzet 32 mozdony állással; a 112'80 méter hosszú kovács műhelyzet, a 40 méter hosszú kazán- és gépházat, a 116 méter hosszú esztergályos műhelyzet; a 105.96 mé-

ter hosszú és ugyanolyan széles óriási kocsi szerelő műhelyzet 106 kocsi állással; továbbá a 105 méter hosszú kárpitos, bádogos, mázoló, asztalos és famunkáló műhelyeket. Egyik csinos épület lesz a gyárnak a 28 méter magas viztorony. A telep hátsó részén lesznek a 300 kocsihoz berendezett nyílt állások. — Ugyanennyi és ugyanilyen területű épületek számára marad még üres hely a telep déli oldalán. Az építést 930000 frtért *Balogh* Mihály, *Tóth* István és *Gerster* Béla helybeli vállalkozók eszközlik.

— **Kinevezés a vám-hivatalhoz.** A pénzügyminiszter tekintettel a debreczeni vámhivatal növekedő forgalmára, a személyzet létszámát egy számtiszttel szaporította s ezen új állásra *Zahariás* Izsákot nevezte ki.

— **Leszakított ujjak.** *Neveczky* József Kőteles utcán lakó csizmadia mester tegnap reggel elküldte rokonát *Kokas* István gyermeket a kútra vizért. A kis gyermek sirva ment haza, hogy nem tud vizet huzni, mert a kút rossz. *Neveczky* ezután maga ment el a kútra s mialatt a kút szerkezetét vizsgálta, keze a hajtó kerék tengelyéhez szorult s két ujját teljesen összezúzta. Lakásán ápolják.

— **Katonaság által okozott károk.** A nagy fegyvergyakorlatokat megelőzőleg erősen folynak a katonai gyakorlatozások városunk határában is. A mezőrendőr-kapitánysághoz, mint illetékes hatósághoz, több gazdától panasz érkezett, hogy a katonák bevetett területen gyakorlat közben kárt okoztak. Az illető károsultak kérték, hogy legelőt buza, sarju széna, lucerna, tengeri stb. termésüket a hatóság becsültesse, — s a kárt téríttesse meg. Talán közérdekű lesz, hogy ilyen esetekben a mezőrendőri törvény egyforma eljárást indít a kárt okozók ellen, legyenek azok akár polgári, akár katonai egyének. A katonaságot nem fogja menteni az 1879. évi XXXVI. t.-cz. IV. fejt. 56. §. a melyre részükről rendszeren hivatkoznak történi, mely szerint, annak végső passusaiban: „Minden egyes fegyvergyakorlat, valamint minden összpontosítás bevégezte után, az okozott valóságos kárt és a haszonvesztéséget, a földtulajdonosok meghívása és felesketett becslők alkalmazása mellett, egy vegyes bizottság azonnal kideríti és a közig. hatóság megállapítja. A megállapított teljes kárpótlás — a mennyiben barátságos egyeség létre nem jö — a katonai igazgatás által lehető legrövidebb idő alatt kifizetendő. Ezen intézkedés csak a nagy fegyvergyakorlatoknál érvényesül, amikor, mint a törvényben előzőleg meg is van mondva, az érdekelt községek előlegesen erősítettnek s a mikor a becsló bizottság a csapatok után jár és a kárt nyomban megállapítja. Ezekon kívül, tehát mostanság a debreczeni határban, a katonaság által okozandó károkért az említett hatóság az illető kárt okozó csapatok ott lévő parancsnokát teszi felelőssé, s az ellen indít kártérítési igényt.

— **Elcsipett madarak.** Mindennapos eset hogy könnyüvéru hölgyecskék az éj diskrét leple alatt indulnak sétára. Kaczér pillantásokkal igyekeznek magokra vonni, az erősebb nem figyelmét. De gyakran szemfüles rendőrök veszik előbb észre őket, mielőtt gavallára találának. Ilyenkor aztan lépnek kerülnék és a rendőrség gondoskodik szállításról; néha napokig is ott tartja vendégszeretete őket. Így járt az este két leány. Az egyik *K. Margit* a másik pedig *Kis Szidonia*. Utóbbi a vasúti állomástól kísértet be a rendőrség amint zsákmányra lesett.

— **Hangverseny Szoboszlón.** A szoboszlói intelligens ifjúság által augusztus hó 3-án rendezendő mulatságról holnap mennek szét a meghívók. Mint halljuk a mulatság igen fényesnek ígérkezik, a mennyiben a vidéki köztük *Debreczen* is nagy számmal képviselve lesz. A buzgó rendezőség szorgalmasan dolgozik, s mindent elkövet hogy a siker biztosítva legyen. A rendezőség a műsort érdekesen és változatosan állította

össze a szereplő hölgyeket pedig kedves meglepetésben fogja részesíteni.

— **Egy pesszimista gondolataiból.** Könnyebb volna a tenger csöppjeit megszámlálni, mint egy szép asszony vágyait.

A férfi tanul, a nő eltalál! A férfi változik, a nő mást keres.

A legtöbb írónak kétféle olvasója van; az egyik, a ki elkezd olvasni a cikket, de be nem fejezi; a másik pedig, a ki el sem kezd.

Akkor van legtöbb barátunk, mikor arról van szó, hogy szolgálatot tegyünk nekik.

A büntetlenül maradt bellépés rendesen kettőt von maga után.

Csak akkor adunk hitelt az igazságnak, ha nekünk hizeleg.

A mint a hiúság megszűnik, kezdődik az unalom.

Az asszonyok jó barátnők egész addig, míg férfi nem lép közéjük.

Imádjuk a nőt, ha kedvünkért mást megcsal; de gyűlöljük, ha minket csal meg másért.

— **Helyreigazítás.** Felkérteünk annak kijelentésére, hogy téves a mai „Reggeli Újság”-nak azon állítása, mintha a Debreczeni Hirlapnak hétfői számában Szathmári Zoltán aláírásával ellátott, Gáspár Imre nevét érintő közlemény a Márk Endre tanácsára lett volna kiadva, neki sem a közlemény elkészítésében, sem annak megjelenésében nem volt semmi része, csak annyi a való, hogy Kutasi Imre a kész cikket neki megmutatta s kérdezte hogy őt, mint a ki a szerkesztésért felelős, nem érheti-e ebből valami baj.

x Egy jó házból való fiu tanulóknak felvételük Kohn Henrik tüzser és festék áru üzletében Rózsa tér 12.

Városi és megyei hírek.

* **Minket is érdeklő idegen példák.** A város és a Walsert-féle budapesti gépgyár részvénytársaság között most folytak a tárgyalások a vízvezeték előmunkálataira nézve. A társaság — mint már megirtuk — nem akarja magát korlátoztatni az által, hogy a vizkutatásokban csakis a város határára szoríttassék. Előmunkálatait a város érdekeinek kellő biztosítása mellett kiterjeszteni kívánja kívül is a város nagy terjedelmű határára. Mi értjük a társaság álláspontját. — Meg akarja mutatni, hogy a debreczeni vízvezeték számára, ha a város határára nem, hát kívül azon, esetleg messzebb eső vidéken lehet bő és megfelelő vizet találni. Bármilyen az eredmény, az előmunkálatok költségei a részvénytársaságot terhelik, és ha kivitelre kerül is a sor, az előmunkálatokra fordított kiadásokat az építési vállalat téríti meg. E tekintetben tehát a várost semmi sem fogja terhelni. Külön elbírálás alá esik aztán a vízmű költségeinek az által való emelkedése, ha messze vidékről kell bevezetni a vizet. Pedig megtörténhetik, hogy a város határában nem lesznek áshatók nagyobb vízfogyasztást kielégítő kutak, s ekkor kénytelenek leszünk, ha mindenáron akarjuk közegészségügyünket és vízszükségletünket vízvezeték által elégíteni ki, — messzebb eső vízgyűjtő terület után nézni.

— Így történt ez a Debreczennél jóval kisebb *Eszéken*, a hol a város alatt foly ugyan a Dráva, mégis mellőzték a folyamvizet és *forrásvizet* vezetéket tervezetét fogadták el, — dacára, hogy forrásvizet csak nyolczvan kilométernyi távolságban találtak, az orahoviczai hegységben. Az eszéki forrás-vezetéket *másfél millió* forintba kerül s a vállalkozó társaság kötelezi magát naponként 40,000 hektoliter ivóvíz produkálására. Magán fogyasztóknak hektoliterenként 2.2 kr-ért, a város intézeteinek pedig 1.1 kr-ával vezeti be a házakba. Ezen kívül több helyen kutakat is állít. — Mi persze úgy szeretnénk, hogy az a haszon, a mely a vízvezeték kezeléséből származik, ne magán vállalat zse-

bébe, hanem a város közpénztárába jutna, — vagyis, hogy a vízművet maga a város állítsa elő és tartsa fenn.

Néhány nappal ez előtt foglalkozott lapunk az *anyakönyv-vezető hivatal* kérdésével. kifejeztük a felett aggodelmunkat, hogy a Közigazgatási bizottság által a miniszternek ajánlott módon a debreczeni két anyakönyv-vezető fizikai okoknál fogva nem lesz képes elvégezni az anyakönyvvezetéssel járó sokféle terhes teendőket. Hivatkoztunk pozsonyi, hódmezővásárhelyi és szegedi példákra, ahol illő javadalmazással 3—4 személyből álló külön hivatalokat szerveztek ezen feladat teljesítésére, nem úgy mint nálunk, ahol mellékfoglalkozásként két közigazgatási tisztviselőnek amugy is megterhelni vállalnia rájuk az anyakönyvvezetés és házasságkötés köteleességét. Az említett városokon kívül hivatkozhatunk még *Kecskemét* példájára. Kecskemét város május havi közgyűlése; az ott rendszeresített anyakönyvvezető fizetését 1600 frt és 400 frt lakbérben, a helyettes illetményét 1200 frt fizetés és 200 frt lakbérben állapította meg. E határozatra a belügyminiszter az anyakönyvvezető illetményét 1160 frt fizetés és 240 frt lakbér, a helyettesét 920 frt fizetés és 180 frt lakbérben állapította meg. Hangsúlyozza a miniszter, hogy a tanácsnoki ranggal bíró anyakönyvvezető, s az első aljegyzői ranggal egy sorba helyezett helyettes anyakönyvvezető fizetése nem lehet magasabb a tanácsnoki, illetőleg aljegyzői fizetésénél. A város törvényhatósági bizottsága ez ügyben tartott rendkívüli ülésében a polgármester indítványára úgy határozott, hogy sűrűs feliratot intéz a miniszterhez, melyben tekintettel különösen ezen állások nagy fontosságára, s a helyi viszonyokra, kéri, hogy az anyakönyvvezető összes illetményét legalább 1600 frt, a helyettesét pedig 1400 frtban állapítsa meg, a mint ezt Hódmezővásárhely részérete, mivel ellen esetben *nem reméli a bizottság*, hogy kellőleg képzett tekintélyes és alkalmas egyének pályázzanak.

* **Hajdumegye költségvetése.** A belügyminiszter felhívást intézett a megyéhez, hogy a jövő évi költségvetést készítse el s azt jóváhagyás végett október 31.-ig hozza terjeszse fel. A költségvetést a szeptemberi közgyűlés fogja tárgyalni.

* **A gyermekek vallása.** A gyermekek vallásáról szóló törvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, melyet már ismerettünk, ma érkezett Debreczenbe a város közönségéhez.

* **A magánlevéltár megnyitása.** Sajtóban, a városi szervező bizottság valamint a Csokonai kör ülésein többször kifejeződött már az a kívánság, hogy a városi magán levéltárnak tisztán történelmi értékkel bíró oklevelei a tudományos buyárok számára hozzáférhetővé tétessenek. Ez ügyben a Csokonai kör részéről küldöttség tisztelgett ma dében Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, a magán levéltári bizottság elnökénél, ki a küldöttséget előzékenyen fogadta. Tagjai voltak: *Géresi Kálmán* a kör elnöke, *Csanak József* választmányi tag és dr. *Bakonyi Samu* főtitkár. — A csaknem egy óra hosszúság tartott megbeszélés bizalmas jellegű volt.

Különfélék.

* **Egy szellemes nő lapjából.** Minél többet igyekszünk mutatni, annyival inkább tudjuk, hogy keveset érünk.

Szívesebben teszünk jót olyanokkal, a kik iránt nem vagyunk lekötöttek.

A lángész új eszméket talál, az okos kihasználja, a köznapi szellem pedig földolgozza őket.

Csak jó szívű ember tud jóízűen nevetni.

A kik sokáig távol vannak egymástól, sokáig szeretik egymást.

A társaságban csak a szellemes és ostoba emberek tűnnek föl; pedig ezek kis-

sebbségben vannak a köznapi emberekkel szemben.

Az üres malom nagyobb lármaval zakatol, mint a melyiknek van mit örömlnie; a szellemtelen emberek is többet fecsegnek, mint az okosok.

A közöny a baráti érzelmeket lehűti, a szerelemet pedig szítja.

Az okosodás meggyőző, de a hit vigasztal.

Ha a hibákat tekintjük, minden ember egyenlő, ha az erényt, mennyire különböznek egymástól!

Sokszor csodálkozunk, hogy a gyermek értelme mily gyorsan fejlődik s hamar megközelíti a miénket. Pedig nem az övék fejlődik gyorsan, hanem a miénk maradoz hátra. Magasan képzeltük magunkat fölötté, pedig csak pár lépés választott el tőle.

* **Az udvarok és az elvált asszonyok.** Londonban kellemetlen eset ért két fiatal amerikai hölgyet. Az angol királynénak egyik legutóbbi fogadó estélyén bemutatatták őket, de valaki, a ki tudta róluk, hogy elvált asszonyok, besugta ezt a főudvarmesternek. Pár nappal azután az *udvari közlönyben* egy kis hír jelent meg, melynek az volt az értelme, hogy a két amerikai hölgynek bemutatása *meg nem történtnek* tekintendő. Az angol és az osztrák-magyar udvar a legszigorúbb az elvált asszonyok iránt. A berlini udvar sem sokkal elnézőbb. Dánia királynéja nem akarja őket elfogadni s a spanyol királyé sem tűri meg közelében. Az olasz királyi udvarnál már kevésbé nehézségek. Margit királynénak néhány udvarhölgye elvált a férjétől. Igen sok nagykövetné, a kinek férje a Quirinálánál van, különváltan él. Ott van például Bülow báróné, Született Camporeale hercegné, a ki első ízben Doenhoff grófnak volt a felesége, a ki most drezdai porosz követ, a kit azonban elhagyott és megszökött az első titkárra, ki most római nagykövet. Crispiné asszony, a ki a jelenlegi miniszterelnök felesége, sok éven át a barátnéja volt neki, a mig az első felesége meg nem halt. Látható ebből, hogy a quirináli udvar az elvált, vagy férjektől külön élő asszonyok paradicsoma. A bukaresti udvar türelmes. Szt.-Pétervárt, Brüsszelben kissé nehékesebbek. A svéd, a görög és a portugali király nem törődnek a dologgal, Stockholmban, Athénben és Lisszabonban az efféle ügyek iránt senki sem érdeklődik.

Táviratok.

Sztambulov temetése.

Budapest, július 19. (A D. E. er. távirata. Érkezett d. u. 3 órakor.) Szófiából sürgönyzik, hogy a bolgár kormány a fejedelemmel egyetértve *Sztambulovot* állami költségen akarja eltemettetni. Sztambulov családja és barátjai ebbe nem egyeznek bele, sőt a leghevesebben ellenzik.

Sztambulov gyilkosai.

Budapest, július 19. (A *Debr. Ell.* ered. táv. Érke. d. u. 4 ó.) Szófiából érkezett táviratok jelentik, hogy a kormány a maga igazolására mindenfelé táviratozott, hogy a Sztambulov által megnevezett egyik orgyilkost *Tufekcsivet* nem fogták el; ellenben elfogtak egy bolgárt, ki állítólag egy másik társával részes a gyilkosságban.

Elfogott sikkasztó.

Budapest, július 10. (A *Debr. Ell.* ered. táv. Érke. d. u. 3 órakor.) *Klopfeld* győri postatisztet, ki 22,000 forintot sikkasztott, a „Páris” szállodában elfogták. — Az elsikkasztott pénzzel *Klopfeld* bejárta Afrikát. A szállodában *Matovszky* név alatt lakott.

A házi nevelés némely hibáiról.

Debreczen, július 19.

Igen gyakori a szülők panasza, hogy gyermekeiknél az önféjesség, engedetlenség, összeférhetlenség, irigység és hazugság iránti hajlamok erősen kezdenek fejledezni. A lelkiismeretes nevelőt a szülők ebbeli panasza gondolkodóba ejti. Hiszen az iskola és a szülői ház között a legtökéletesebb összhangnak kell lenni, mivel csakis így lesz munkájuknak nagyobb s biztosabb sikere, de meg eme kinövések keletkezésének okát is meg kell találnia. Mert valljuk meg őszintén, hogy a gyermekek zöméről csakugyan megvan a bajlam az említett kinövések iránt. A nélkül, hogy mélyebben kellene eme bajok keletkezése után kutatnunk, konstatálhatjuk, hogy az önféjesség, engedetlenség, irigység és hazugság iránti hajlamok a nevelés hiányosságának a fattyuhajtásai. Oly kinövések, melyek a gyermek zsenge lelkét és lelkületét minél rövidebb idő alatt a megsemmisítéssel fenyegetik. A szülőknek tehát a nevelésnél arra kell figyelniök, hogy nevelésük olyan legyen, mely ezeket a kinövéseket, ha azok mindjárt az öröklés folytán vele születettek is, vagy keletkeztek később, keletkezésükkor csirájában elfojtsa.

Önféjesség, engedetlenség, összeférhetlenség, irigység, hazugság.

A gyermek önféjességéhez az alapot a legtöbb esetben a szülők maguk szolgáltatják, teljesítvén gyermekeiknek még álmaikban levő kívánságaikat is. Hiszen a gyermek első szava oly szépen, illedelmesen cseng a szülők fülében, hogy szívűi örvendenek, ha gyermekük kérését teljesíthetik. A gyermek kifejezésekben gazdagodik, szökincse gyarapszik, új öröm és ujongás a szülők körében, nevetnek, üdvöndeznek. Ha aztán a gyermek durczás nyelvével kér valamit, kinek lenne szive azt kereken megtagadni? Így szokik a gyermek fokónként mindenben kívánsága feltétlen teljesítéséhez, természetévé válván szülők, testvérek, szóval egész környezete felett uralkodni.

S ha később aztán valamely kívánsága nem teljesíttetik, sirni, jsgatni kezd s nem nyugszik addig, míg kérése nem teljesíttetik. Hát nem szokik így már a gyermek kora zseneségétől fogva az önféjességhez?

A gyermek önféjességének megtörésére a legjobb gyógymód, hogy a gyermek kérését a mennyiben az nem abszolút szükséglet, egyenesen megtagadjuk, ügyelvén arra, hogy sirás vagy kiabálás által magunkat a már eltökélt szándékunktól eltéríteni ne engedjük. Hadd sirjon a gyermek, majd elfárad s mégis azon meggyőződésre jut, hogy mégsem abso ut parancsolója mindenkinek. Igen találóan mondja erre Kant, a nagy bölcsész: „Kezdetben a gyermeknek vakon kell engedelmesskedni, mert az természetellenes, hogy az lármája és jajgatása által parancsoljon és vezéreljen és hogy az erős a gyengének engedelmesskedjék.“

Gyakran, szinte minden háznál hallani a panaszt a gyermekek engedetlensége felett. Itt is a szülők leginkább mindennek okai. Igen sok szülő, gyakran csupa szeszélyességből egészen ártatlan s veszély nélküli cselekvésektől tiltja el gyermekét, minek semmi reális alapja nincs, míg sok, valóban büntetésre érdemes dolognál szemet huny. Mások megint parancsaik és tiltászikban nem tanúsítanak elég konsequentíát, megengedik ma azt, mit holnap megtiltának, mi által önkéntelenül rakják le gyermekeikbe az engedetlenség csiráit. Hogy tehát nevelésünk gyermekeinkben az engedetlenség iránti hajlamot létre ne hozza, szükséges, hogy gyermekeinket meggyőzzük, hogy akaratunk erősebb az övének. Fontoljuk meg jól, mielőtt valamit megtiltunk vagy parancsolunk, hogy gyermekünk fizikai és erkölcsi erejénél fogva parancsaink teljesítésére képes-e; a sok parancsolás eltompítja a gyermeket a parancs iránt s engedetlenné

teszi. Minden parancsot nyugodtan, szeliden, minden szenvedélyességtől és haragosságtól menten kell kimondanunk és a már egyszer kimondott parancsunkat vissza ne vonjuk, mert az állhatatosság által az engedelmisség megkönnyebbítettik, míg ha szavak, könyvek vagy hízkelés által parancsunktól elállunk, az engedelmisséghez való szoktatást megnehezítjük, mert a gyermeknek mindig megvan a reménye, hogy a reá nézve nem kellemes parancsot természetes fegyvere alkalmazása által, ne teljesítse.

Lippe József.

(Folyt. köv.)

A csillagos lobogó alatt.

— Regény. —

Írta: D. Theodor

Fordította: Kalocsa Róza.

Folytatás.

A fekete hajófelügyelő, kinek e megbízatás jutott, vigyorogva távozott, és Nellan kapitány egész arcával nevetve, maga sietett személyesen elhozni az engedélyt.

Különbösen az egész tréfa nem látszott előtte valami ujnak, mert nagyon szakértő tanácsokat osztogatott.

A férfiak ezalatt előhozták fegyvereiket. Johnny két pisztolylyal érkezett az egyik hatalmas, Coltféle tengerészrevolver, a másik kisebb, csinosabb és drágább, melyet testvérhűgának e szavakkal nyujtott át.

— Ez te vagy.

A történeteket szabadon dugta nadrágja zsebébe, jobb oldalon a huga számára, kinek finom művű, öt lövetű revolverét először töltötte meg, azután a magát a balzsebéből.

A testvérpár szines szolgálja, Bob, a kapitány rendelkezésére engedtetett át, ki azt a konyhába, majd a tiszt lakásokba s végre a matróz kabinba küldözte, azután egy halmaz mindenféle, összehordott holmi mellé a hajó elejére állította.

Az utazónak a vén viharedzett hajóvezér határozott utasításokat adott.

— Tehát hölgyeim és uraim, önök ideállnak serban a karfához a hajó hátulja közzé, úgy, hogy a szellő ne érje arcukat mikor én kiáltok „vajta“ akkor az a legény ott elől mindig ledob valamit a czápa urnak. Míg a nyálákság hátrafelé uszik legyenek önök készen; a mint a zsvány bekapja a hulladékot, tüzet neki, de két izben először nem. Akkor csak próbára czélozzanak és gyakorolják be magukat jól, először hadd érezze magát az urfi biztonságban, azután majd bolonddá tegyük egy kicsit.

A hajó utasai sorokoztak. Arlington kisasszony kívül még egy másik hölgyecske is részt akart venni a tréfában, de a milyen módon forgatta a papája revolverét, veszedelmesebb volt szomszédjaira mint a czápara nézve; férfiak voltak heten vagy nyolczan.

— Szabályos harcrend, nevetett a kapitány, az öreg ur csudálkozni fog odalenn.

A „lövészlánc“ mögé sereglettek most az összes utasok, gyermekek tolakodta közéjük, feszült figyelemmel lesve a bekövetkezendőket.

Nellan kapitány a parancsnoki hid alá állott, mely a földézetétánt még vagy két méternivel túlhaladta. Innen kényelmesen láthatta a mu'attot a hajó órránál és utasait a hajó hátulján. Földötte sétált le s fel a hajó órálló főtisztje, ki a mikor a hid közepére ért, egy egy futó tekintetet vetett az iránytűre, hogy vajjon a hajó pontosan megtartja-e irányát Havanna felé: délnyugat. Egyébb dolga úgy sem volt, mert a sötét kék tenger, mint egy sima asztallap úgy terült előtte, éppen olyan sötétkék kékszinben uszott fellette a felhőtlen tropikus égboltozat, a mennyire a szem ellátott, egyetlen fehér vitorla, egyetlen fekete füstoszlop valamely gőzhajónak nem tűnt fel a roppant távolságu lát-határon.

A parancsnoki hidon álló főtiszt is érdeklődött a tréfa iránt, mely alatta készült, és a melynek lefolyását ő jobban láthata mint bárkimás.

— Rajta! kiáltott a kapitány Bobnak és egy hatamas darab hus repült ki a hajó karfáján keresztül a tengerbe, s rögtön uszott hátrafelé.

— Ne löjjenek, csak czélozzanak hölgyeim és uraim, vezényelte Nellan a kis önkéntes csapatot.

A lövészek mozgásba jöttek, a fegyverek felemelkedtek.

— Nini! ott, ott! kiabáltak a gyermekek. A czápa megpillantotta a husdarabot, Mint a nyil úgy illant reá, hátuszonjai szétválasztották a gőzös által sodródott habokat, egy lökessel hanyattvetette magát, fehér hása pillanatra a víz felszínén tüdőklött és aztán hirtelen eltűnt a hus és hal.

— Na, szólalt meg Johnny Arlington, ezt a falatot még nyugodtan fogyasztsja el az öreg.

És úgy volt, a rabló a mélybe szált alá, De alig telt bele két percz, már ismét itt volt, És most már szorosán a hajó közelében.

— Izlett neki, vélé Nellan kapitány gunyosan, ki a hajó hátulján kihajtott volt, Udrj csak vén gazember, még kezesebbé leszünk. Tehát uraim, még egyszer nem löni,

— Rajta, Bch!

Ismét a tengerbe repült egy nagy darab hus. Nagyobb volt az előbbinél is. Ismét felfalta azt a czápa azonnal, ismét lemerült vele a tengerbe, ismét itt volt pár pillanat mulva, de nem a hajó után, hanem most már a hajó mellett, éppen a reá irányzott revolverek alatt.

No, most már komolyan, kiáltott a kapitány: Vigyázz! Bob, rajta!

Most olyan tompán csattant a vízben, és hangos kaczagás hangzott fel a lövészek és nézők között, a mint egy szivardoboz könnyedén tánczolt a tajtékos hullámokon.

A czápa biztonságban érezte magát, égő falákság vette elő a huscsemege után, melyek veszélytelenek és izletesek voltak, vakon siklott az ujjab izes falat után, pillanat alatt hanyatt feküdt óriási torkát iszonyu fogsorával feltátotta — ekkor eldurantak a lövések, faszilánkokat, gyaluforgácsokat, nagy vasszegeket, melyekkel a szivarládika meg volt töltve érzett a gyomrában.

Ezt az árulást nagyon zokon vette a czápa ur, a hajó földézetén levő kárörvendő gonosz népség legnagyobb örömére. A revolverlövészeknek egy része legálába jól talált. Roppant farkával dühösen korábacsolta a tengert és eltűnt a mélységbe, kísérvé az utasok, a kapitány, az órálló tiszt és Bob gunyakaczajától.

— Reményilem, nem sokára ismét lesz szerencsém czápa ur, kiáltotta utana Nellan kapitány. De czápa ur valószínűleg nagyon sértve érezte magát e hölgyek és urak illetlen magaviselete által. Várták őt, tiz perczet, de biz ökeme nem jött vissza.

Bobnak még egy darab hust és egy nagy fej káposztát kellett kidobni a tengerbe; de biz ezekre ügyet sem vetett senki, vagy tán észre sem vétettek. Érintetlenül usztak le a hajó mellett, a ceavar által a forgatagba sodortattak, azután a hajó által hasított vonalon lefelé uszva végre eltűntek a lát-határon.

Gyorsan beleuntak a várakozásba, és öt órák, a mikor a harang megkondult az ebédhez, akkr a földézet néhány percz mulva kiürült.

Csak az a fekete szakálu uriember azokkal az éles vonásokkal, ki előbb Johnnyt spanyolul szállította volt meg, maradt kissé hátra egy másik urral, kiben az amerikai typus csaknem mint karikatúra volt kifejezve.

(Folyt. köv.)

A Belvárosi Takarékpénztár
PÉRSZÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN
jelzálogos törlesztési
kölesönöket
nyújt rendszeresen telekkönyvezett
földbirtokokra
és debreczeni
bérházakra.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni az
intézet debreczeni jogi képviselőjénél
Dr. Popper Mór
ügyvéd úrnál (Debreczen, Piacz 1714.)
Belvárosi Takarékpénztár Pérszénytársaság.

Uj agyag-, porcellán- és majolikakályha gyári raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint
Debreczen, Kis-Várad utca 2107. számú házban
saját nevünk alatt

a késmárki részvénytársulat nagylomniti agyag, porcellán-
és majolika kályhagyár által készített

kályhagyári-raktárt

nyitottunk.

A midőn ezt a n. é. közönség b. tudomására juttatjuk, megemlítjük, miszerint ezen
gyártmányokkal a verseny megállani és ezen gyártmányt oly bámulatos olcsó ár-
ban szállítani, hogy ezzel a n. é. közönség meglegedését teljesen kiérdemljük.

Debreczenben egyedül szakértő kiszolgálás és jótállás mellett.

Javításokat és tisztításokat mérsékelt árakban eszközölünk.

A n. é. közönség nagybecsű bizalmát és megrendelését kérve,

vagyunk kiváló tisztelettel

Skedl és Novacek

Debreczen, Kis-Váradutca 2107.

Tóth Béla gyógyszerertára DEBRECZENBEN.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy

SÓSBORSZESZ

készítményemet, mely saját felügyeletem alatt készül, a forgalom-
nak átadtam.

Sósborszeszemnek vegytisztasága és gyógyhatása felől teljes
biztosítékot nyujtok, és mindazon betegségeknél, a hol a sósborszesz
szükséges, a saját készítményemet ajánlom.

Tisztelettel

Tóth Béla

gyógyszerész.

Raktárak Debreczenben :

Csanak József
Ganovszky Lajos
Gerébi Fülöp
Király János
Kovács Mihály
Kún József
Leidenfrost Ármin

Lusztig Károly
Parti Ferencz
Raics Gyula
Rickl J. Zelmós
Szabó Zsigmond
Tóth Sándor és
Varga Lajos uraknál,

valamint gyógytáramban.

Egy nagy üveg 90 kr., kis üveg 45 kr.

MACK féle
Dupla-
Keményítő

Mack Henrik, egyedüli
gyártmánya Ulm Duna mellett

Egyedüli gyártója a feltaláló: Mack Henrik Ulm a. O.
a legegyszerűbb és leggyorsabb mód gallérokat, kéze-
lőket stb. csekély fáradsággal úgy keményíteni, hogy
oly szépek, mint ha újak volnának,
kizárólag abban áll, hogy
Mack dupla keményítőjével
keményítjük azokat.
Aki egyszer használta, mindig csak ezt alkalmazza.
Mindenütt kapható 3, 10 és 20 krajecáros Cartonokban.
Főraktár osztrák magyarországi részére.
Voith Gottlieb, Bécsben III.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Debreczenben.

19686. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szatmár
állomásán 1896. évi január hó 1-én a
vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyan-
azon időponttól számítandó három évi
időtartamra ezen vendéglő bérletére
ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdet-
tetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat
a m. kir. államvasutak Szatmár állomásán
levő vendéglői üzlet bérletére” — felirattal ellátott, nemkülönb a kellő
okmányokkal felszerelt, borítékba zárt
és lepecsételt ajánlatok 1895. novem-
ber 1-én déli 12 óráig a m. kir. állam-
vasutak debreczeni üzletvezetősége tit-
kári hivatalához posta útján, térti
vevénnyel nyujtandók be; ugyanazon
időpontig bánatpénz fejében pedig 200,
azaz kétszáz forint készpénzben kül-
dendő be, — függetlenül az ajánlattól —
a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénz-
tárába posta útján jelen pályázati hir-
detmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó fel-
tételek nevezett üzletvezetőség III. (forg.
és keresk.) osztályban (Hungária kávé-
ház épület II. em. 11. ajtó) a hivata-
los órák tartama alatt (d. e. 8—12.
és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők;
miért is az ajánlattevőktől feltételez-
tetik, hogy azokat ismerik és magukra
nézve egész terjedelmükben kötelezők-
nek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a ki-
tűzött határidőn túl beérkező aján-
latok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni
üzletvezetősége fentartja magának azon
jogot, hogy a pályázók közül tekintet
nélkül a felajánlott bérletösszeg nagy-
ságára szabadon választhasson.

Debreczen, 1895. Julius hó 10.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

